परोक्षं स्वर्गं ब्रूते। तथा स्वर्गापेक्षया परोक्षं भूलोकमपि ब्रूते। अत्र तु स्वर्गवासिभिः प्रयुज्यमानत्वात् भूलोकवाची, ते देवा इत्थं विचार्य्य सप्तहोत्रमन्त्रसाध्यं कञ्चिद्यागं निर्म्मायाङ्गिरोगोत्रोत्पन्नमयास्यनामकमृषिं मनुष्यलोके प्रेषितवन्तः, भो अयास्येतेन सप्तहोत्रयज्ञेनामुत्र मनुष्यलोकेऽनुष्ठानं निष्पादयेति। ततो यदिदं किञ्चिदनुष्ठानं लोके दृश्यते सेयं सर्व्वापि तस्यैवायास्यनामकस्य महर्षेः क्लृप्तिः प्रवर्त्तना। य एवं मुनेः क्लृप्तिं वेद। तदर्थमनुष्ठानं सम्यक् प्रवर्त्तते। सप्तहोत्रयज्ञो मनुष्येषु प्रवृत्तः सन् अमुत्र सद्यः स्वर्गनिवासिभ्यो देवेभ्यो हव्यं प्रापयति। य एवं सप्तहोत्रयज्ञं महिमानं वेद। तमेतं वेदितारं सर्व्वो यज्ञः प्राप्नोति। यज्ञानुष्ठानसमर्थो भवतीत्यर्थः॥

सप्तहोत्रमन्त्रे वाचस्पतेर्हृद्विधेनामन्निति योयं ग्रहभागस्तं प्रशंसति। "सोऽमन्यत। अभि वा इमेऽस्माल्लोकादमुं लोकं कमिष्यन्त इति। स वाचस्पतेर्हृदिति व्याहरत्। तस्मात् पुत्रो हृदयम्। तस्मादस्माल्लोकादमुं लोकं नाभिकामयन्ते। पुत्रो हि हृदयम्"[४] इति। मनुष्यलोके यज्ञप्रवर्त्तकः सोऽयास्यो मुनिः मनस्येवमचिन्तयत्, इमे सर्व्वे मनुष्या अस्माद्भूलोकादमुं स्वर्गलोकं अभिकमिष्यन्तः, स्वर्गो मे भूयादित्येवं कामयमाना यज्ञाननुष्ठास्यन्ति। न तु पुत्रानुत्पादयिष्यन्ति। ततः सन्ततिविच्छेदे सति स्वर्गवासिनां देवानां भागोऽपि विच्छिद्यतीति विचार्य्य तत्परिहाराय वाचस्पतेर्हृद्विध इत्यादिग्रहभागमुच्चारितवान्। तत्र मनो वाक्पतिना हृच्छब्देन मनःकार्य्यः पुत्रो